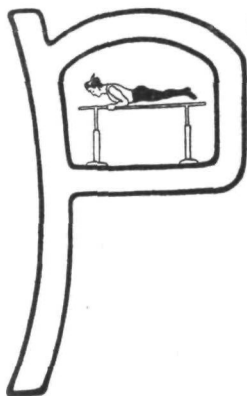

ANTONIJA GERMKOVA:

Igre pouličnih tržaških otrok.

rišla sem некоč v srednje veliko gorenjsko vas. Tam je bilo vse tiho in mirno; ljudje so bili na polju, hiše zaprte, otrok nikjer. Vprašala sem tamošnjega gospoda učitelja:

»Ima li ta vas tudi otroke?«

Začuden me je pogledal, češ: kako vprašanje! Razlagala sem mu, da zato vprašam, ker jih nikjer ne vidim. Pri nas pa v tržaškem predmestju in v nekaterih delih mesta samega, kar mrgoli takih pouličnih dečakov, in brez vriskanja in piskanja ni nikoli. Mestni in predmestni otroci so, žalibog, večkrat polni slabosti in porednejši od kmetiških otrok. S temi otroki — čita-

teljčki dragi — vas hočem danes seznaniti.

Samo pri nas v Trstu menda imajo otroci to navado ali razvado — kakor jo hoče kdo imenovati — da menjajo oni svoje igre, kakor se menjajo letni časi. Naj navedem le one, ki imajo svoj sedež na cesti.

Spomladi imajo ti otroci »vrtavke«, nad katerimi se pripogibajo ure in ure z bičem v roki, zvezanim s trakom ali cunjjo, da odletajo te od ene strani ceste do druge. Časih odskoči »vrtavka« v noge mimoidočega človeka, tedaj obstane na mestu. Če je fant popustljiv, ga pogleda le nekoliko po strani, če je pa drugačen, zmirja in tudi kaka grda beseda pride iz njegovih ust. Večkrat se zbere po več šolskih otrok skupaj, in takrat gre za stavo, kdo podi »vrtavko« brez padca do šole. Poditi jo pričnejo že pri domu in tako gre po vsej poti do šole. Tistemu, ki je srečnejši, pripleše »vrtavka« do konca, drugim pa jo podere voz ali obcestni kamen. Previdni pa so ti dečaki, da jih skrijejo v kako luknjo v zidu ali v kak drug skriven kraj, da bi ne opazil g. učitelj v šoli. V nižjih razredih, kjer niso otroci še tako prebrisani, da bi jih tako previdno skrili, jih časih g. učitelj nabere toliko, da bi lahko odprl prodajalnico z njimi.

Za »vrtavko« — to je poleti — pridejo na vrsto »ščinke«. To so kroglice iz kamena, ki jih bijejo po tleh. Nekateri imajo med temi tudi steklene — seveda te so dražje — zato imajo tudi veljavo štirih kamenitih; druge so zopet le polovične vrednosti. Na tleh si napravijo jamico, ki jo imenujejo »kolo«, in okolo te se vrti vsa igra. Kdor je srečen, jih dobi toliko, da si napolni žepe; ponese jih potem v prodajalnico, kjer dobi za 4 kroglice 2 vinarja. — Ko prične jeseni pihljati že hladen veter, tedaj si preskrbijo »zmaje«. Mojster mora že biti, da ga naredi pravilno, ker vsak »zmaj« se pač ne vzdigne ravno in visoko. Tisti je pravi, ki stoji na mestu v zraku, oni pa, ki ga drži, sedi lepo mirno na kakem vzvišenem ali odprtem prostoru. Pri nas že otroci poznajo boj med Slovenci in Italijani, zato izku-

šajo uvrstiti barvan papir vsak po svoje; a seveda vedno ni tako. Ko vidijo časih v zraku kakega takšnega, pa vzkliknejo:

»Slovenski je!« — ali pa obratno.

Pozimi pa imajo drugo igro, pri kateri skačejo semtertja. Naredijo si pripravo iz kosčka kola, podobnega valjarju, konca sta pa koničasta. Položijo na tla in z drugim večjim kolom, ki ga držijo v roki, udarijo po onem koničastem delu, da odleti v zrak. A skrbeti mora, da ne odleti preveč visoko, kadar udari, da ga lahko še enkrat zabije. V tej igri nastopa več otrok, nekateri držijo tudi jopiče v bran, ker menda tako zahteva igra. Ta je pa tudi nevarna. Spominjam se, da sem kot otrok videla, kako je tak košček kola priletel igralcu v obraz; z vso močjo mu je šel čez oko in mu ga pokvaril. Še danes nosi spomin na to »lepo« otroško igro.

Ko se pa otroci na večer naveličajo teh iger, se zberejo — seveda vedno na cesti — da se kaj drugega domislijo. Posebno radi se igrajo »tatove«. Kričijo, tekajo, se tepejo in kar je sploh kaj tako »lepega«, počnejo v tej igri.

Časih jih kdo polije skozi okno z loncem vode, ker si morda misli, da jih s tem prepodí; a oni se za tako malenkost niti ne zmenijo. Vse te igre se pa vršijo italijansko, in če bi bilo tudi dve tretjini in še več slovenskih otrok, bi se ravno tako pogovarjali in zmerjali le v italijanskem jeziku.

Velik siromak je oni gospod učitelj, ki dobi v razred par takih pohajčev!

Ko sem jaz na večer spravljala v posteljo svojega malega Mirana, sem mu pokazala skozi okno ono poulično dečad in mu rekla, kako grdo in sirovo je, počenjati kaj takega, pa me vpraša: »Kje je pa njih mama?«

Vzdihnila sem in odgovorila: »Ne vem! ...«

